Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на образованието и науката	**Проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Правилник на Фонд „Научни изследвания“**
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Милена Дамянова, директор на дирекция „Наука“ в Министерството на образованието и науката	**Телефон и ел. поща:** Тел.: 02 9217 647 e-mail: m.damyanova@mon.bg

1. Проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем 1 : „Влизането в сила на новия Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите налага приемането на нов правилник на Фонд „Научни изследвания“

Фонд „Научни изследвания (ФНИ)“ е създаден с отменения Закон за насърчаване на научните изследвания (ЗННИ), а организацията и дейността му са уредени в Правилник, издаден от министъра на образованието и науката, по силата на отменения закон.

В Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) бе планирана реформа „Изпълнение на обща политика за развитие на научните изследвания, иновациите и технологиите в полза на ускорено икономическо и обществено развитие на страната“. Във връзка с изпълнението на тази реформа и поетия ангажимент да бъде разработена и приета законодателна рамка, която да определи новата обща политика за развитие на научните изследвания, технологиите и иновациите в България, е разработен и приет **нов** Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите (ЗННИИ), обн., ДВ, бр. 39 от 1.05.2024 г.

Съгласно § 2 от Преходните и Заключителни разпоредби (ПЗР) на новия ЗННИИ той отменя стария ЗННИ. В § 3 от ПЗР на ЗННИИ е закрепено, че Фонд "Научни изследвания" по този закон продължава дейността на Фонд "Научни изследвания" от отменения Закон за насърчаване на научните изследвания.

Разпоредбата на чл. 27 от действащия ЗННИИ определя, че управлението и дейността на фонда се осъществяват в съответствие с правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката. Именно чл. 27 от ЗННИИ е разпоредбата, по силата на която е необходимо приемането на **нов правилник** на ФНИ, чрез който да се уреди организацията и дейността на Фонда.

По силата на § 8 от ПЗР на ЗННИИ подзаконовите нормативни актове, предвидени в този закон, се приемат в срок от три месеца след влизането му в сила.

Гореизложените обстоятелства показват, че е необходимо Министерския съвет да приеме правилник на ФНИ, за което следва да се предприемат целенасочени регулаторни мерки за разрешаването на описания проблем.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Разрешаването на проблема не може да се осъществи в рамките на съществуващото законодателство, чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите

Този вариант е неприложим, тъй като решението на проблема е възможно единствено чрез иницииране на регулаторни мерки и издаване на постановление от Министерския съвет, с което да се приеме правилник на ФНИ. [1]

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Неприложимо.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки.

2. Цел:

- **Обща цел -** Да се изпълнят изискванията на чл. 27 и § 8[2]. от ПЗР на ЗННИИ, а именно в срок от 3 месеца след влизането в сила на Закона да бъдат приети/издадени подзаконовите нормативни актове предвидени в него;
- **Конкретна цел –** Да се приеме правилник в съответствие с новия ЗННИИ, с който да се създаде уредба за устройството и дейността на ФНИ, с устойчиви правила и процедури за работата му.

3. Заинтересовани страни:

- Фонд „Научни изследвания“ като юридическо лице и второстепенен разпоредител по бюджета на Министерството на образованието и науката;
- Министерство на образованието и науката като първостепенен разпоредител с бюджет;
- Висшите училища и научните организации, кандидатстващи и изпълняващи проекти, финансирани от ФНИ;
- Управител, членове на Изпълнителния съвет на Фонд „Научни изследвания“ и административния състав на фонда;
- Учените в Република България, които са пряко заинтересовани и зависими от финансирането на техните научни изследвания;

[1] **Чл. 27. от ЗННИИ** *„Управлението и дейността на фонда се осъществяват в съответствие с правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката.“*

[2] **§ 8 от ПЗР на ЗННИИ** *„Подзаконовите нормативни актове, предвидени в този закон, се приемат, съответно издават в срок до три месеца след влизането в сила на закона.“*

- Държавата и обществото като цяло, тъй като научноизследователската дейност е с доказана значимост, чрез която се решават проблеми във всички области на обществения живот и се създават нови научни знания.

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията.

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При вариант „Без действие“ не се предприемат никакви действия, които да са пряко насочени към разрешаването на дефинирания проблем.

В случай на прилагане на този вариант на действие няма да се даде адекватен отговор на описаните в Проблем 1 обстоятелства, свързани с необходимостта от приемане на правилник на Фонд „Научни изследвания“.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При приложението на този вариант не се идентифицират положителни въздействия върху нито една от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При избор на този вариант няма да се изпълнят изискванията на чл. 27 и § 8 от ПЗР на ЗННИИ, а именно в срок от три месеца от влизането в сила на закона от Министерския съвет да бъде приет правилник на Фонд „ Научни изследвания“.

Освен това няма да е съобразена и разпоредбата на чл. 15, ал. 1 от Закона за нормативните актове, където е регламентирано, че нормативният акт трябва да съответства на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен.

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 1 няма да окаже въздействие върху малките и средни предприятия (МСП).

Административна тежест: няма

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Инициатива за регулаторни мерки с приемане на Постановление на Министерския съвет за приемане на Правилник на Фонд „Научни изследвания“.

Описание:

С предложения проект на акт се цели уреждане на организацията и дейността на Фонд „Научни изследвания“ в съответствие с новия ЗННИИ, създаване на конкретни и устойчиви правила и процедури за работата му с гарантирана прозрачност при взимането на решения.

В случай, че се приеме този вариант на действие предложеният проект на правилник изрично ще отмени действащия от 2016 г. и издаден въз основа на отменения ЗННИ правилник на Фонд „Научни изследвания“.

Предвижда се в новия правилник органите на управление на фонда да са: изпълнителният съвет, председателят на изпълнителния съвет и управител, които се конституират, определят и функционират при определени условия и ред, посочени в проекта на акт. Предлага се управителят на Фонда да се назначава от министъра на образованието и науката, след проведен конкурс. Именно тук ще бъде една от **разликите** с уредбата в правилника от 2016 г., който регламентира управителят да се определя чрез конкурс, проведен от изпълнителния съвет на Фонда. Друга **новост** съгласно ЗННИИ е, че правилникът на Фонд „Научни изследвания“ вече ще се приема от Министерския съвет, а не от министъра на образованието и науката, както беше при отменения ЗННИ.

Към Фонда ще функционират временни и постоянни научно-експертни комисии. Временните научно-експертни комисии организират оценяването и извършват класирането на научноизследователските проекти в конкурсите, провеждани от Фонда, а постоянните научно-експертни комисии извършват анализ и оценка на изпълнението на финансираните конкурсни проекти в съответните научни области. Управителя на фонда ще може да създава и експертни работни групи за изпълнение на конкретни задачи след решение на изпълнителния съвет

Фондът ще осъществява финансовото стимулиране на научните изследвания по начин, който да гарантира ефективност и прозрачност на разходването на публичните средства, в съответствие с Националната програма за развитие, Националната стратегия за развитие на научните изследвания, Иновационната стратегия за интелигентна специализация, Рамкова програма за научни изследвания и иновации по чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗННИИ, Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (ОВ, С 414 от 28.10.2022 г.), Рамковите програми за научни изследвания и иновации на Европейския съюз, както и други европейски и международни инициативи, в които България участва.

Финансирането от Фонда ще е насочено към проекти, програми и дейности за насърчаване и развитие на научните изследвания, на научноизследователската инфраструктура и кариерното развитие на българските учени в съответствие със стратегическите документи в областта на научните изследвания и иновациите на Република България и Европейския съюз. Фондът ще подпомага участието на научните организации и висшите училища в европейски и други международни програми, проекти и двустранни споразумения за научни изследвания като ще финансира участието на българските научни колективи в тях, и ще работи в координация с други организации, финансиращи научни изследвания и иновации.

Дейността на Фонда ще се осъществява въз основа на тригодишна оперативна програма, изготвена в съответствие с Рамковата програма за научни изследвания и иновации. Тя ще се разработва от управителя на Фонда и ще се приема от Изпълнителния съвет, а утвърждаването ѝ ще се извършва от министъра на образованието и науката след съгласуване с министъра на иновациите и растежа. До този момент Фондът е работил въз основа на годишна оперативна програма.

Финансовата подкрепа от фонда ще се осъществява въз основа на отделни конкурсни процедури, а също и без провеждане на конкурсна процедура по реда на чл. 34, ал. 2 от ЗННИИ.

Фондът и Националния иновационен фонд ще работят синхронизирано, като координацията и синергията при финансирането на фундаменталните и приложните научни изследвания, включително дейностите по разпространението на получените научни резултати и иновациите, новите технологии, технологичния трансфер, изграждането на предприемачески умения и популяризирането им ще бъде подпомагано от Съвета по иновации и научни изследвания, съгласно чл. 17 от ЗННИИ, и с помощта на участието на представители на Министерството на образованието и науката и представител на Министерството на иновациите и растежа в състава на Изпълнителния съвет на фонда.

С проекта на акт се цели както създаване на условия за повишаване на националния научен капацитет чрез подкрепата на научната дейност и насърчаване на международното научно сътрудничество, така и уреждане на реда и условията за това. В проекта на правилник е определен реда за провеждане на конкурсните процедури, организирани от фонда, конкурсната документация, насоките и методиката за оценка за кандидатстване и изискванията към тях.

Дейността на Фонд „Научни изследвания“ ще се отчита ежегодно до края на първото тримесечие пред министъра на образованието и науката, а публичността на дейността му ще се обезпечава чрез официалната му интернет страница.

За прилагането на проекта на акт не са необходими допълнителни средства, тъй като финансовото осигуряване на дейността на фонда ще се осъществява от държавния бюджет в рамките на одобрените със Закона за държавния бюджет средства за наука за съответната година и тригодишната бюджетна прогноза.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Приемането на нов Правилник на Фонд „Научни изследвания“ ще доведе до правно обезпечаване на дейността на Фонда и е **в съответствие със законодателните промени,** извършени в изпълнение на НПВУ.

С прилагането на проекта на акт ще се създадат условия за повишаване доверието на учените и обществото към финансиращите научни изследвания структури и на международната научна общност за включване на български учени в международни проекти и програми. Ще се създадат условия за финансиране на най-добрите научни проекти и програми чрез осигуряване на обективна оценка от компетентни и независими оценители. С проекта на акт се очаква да се подобри дейността на Фонда като цяло, работата на комисиите, оценката на проектите, отчетността и др.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В хода на извършените проучвания не се установяват отрицателни въздействия върху заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 2 няма да окаже въздействие по отношение на МСП.

Административна тежест: Вариант 2 няма да окаже въздействие върху административната тежест.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Нерегулативна намеса“ - В конкретния случай този вариант е неприложим, тъй като решаването на проблема е възможно единствено чрез приемане на Постановление от Министерския съвет, с което да се приема правилник на Фонд „Научни изследвания“.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**
Ефективност	**Цел:** *Да се приеме правилник в съответствие с новия ЗННИИ, с който да се създаде уредба за устройството и дейността на ФНИ, с устойчиви правила и процедури за работата му.*	3	1
Ефикасност	**Цел:** *Да се приеме правилник в съответствие с новия ЗННИИ, с който да се създаде уредба за устройството и дейността на ФНИ, с устойчиви правила и процедури за работата му.*	3	1
Съгласуваност	**Цел:** *Да се приеме правилник в съответствие с новия ЗННИИ, с който да се създаде уредба за устройството и дейността на ФНИ, с устойчиви правила и процедури за работата му.*	3	1

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Инициатива за регулаторни мерки с приемане на Постановление на Министерския съвет за приемане на Правилник на Фонд „Научни изследвания“.

Аргументите за това са свързани със следното:

1. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност, във връзка с неговата целесъобразност и с най-висок потенциал за постигане на целите.

2. Вариант 2 се характеризира с най-висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие с оглед на ефекта за заинтересованите страни и за обществото.

3. Вариант 2 съдържа най-голям потенциал за изпълнение на държавната политика в областта на насърчаването на научните изследвания и иновациите.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

Прилагането на Вариант 2 няма да въздейства по отношение на административната тежест.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да доведе до създаване на нови регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Проектът на Постановление не засяга МСП.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са налице потенциални рискове от прилагането на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове за срок от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

Не се изисква извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици.

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите;
2. Действащ Правилник на Фонд "Научни изследвания";
3. Официален сайт на Фонд "Научни изследвания".

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Милена Дамянова, директор на дирекция „Наука“ в Министерството на образованието и науката

Дата: 09.07.2024 г.

Подпис:

Revoked certificate

X

Милена Дамянова
Директор на дирекция Наука
Signed by: Milena Petkova Damyanova